બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થા

બાળ સત્સંગ પરીક્ષા કાર્યાલય

સત્સંગ વિહાર - ૧ : પ્રેક્ટિસ પેપર - ૫

જવાબપત્ર - ૫

સમય : ૨ કલાક
કુલ ગુણ : ૧૦૦

પ્ર.૧ સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ચોરસ ખાનામાં જવાબ નંબર લખો. **[૪૦]**

૧. સહજાનંદ સ્વામીને ધર્મધુરા (ગાદી) ક્યા ગામે સોંપવામાં આવી ?
(૧) જેતલપુર **(૨) જેતપુર** (૩) પિપલાણા — ૧. ૨

૨. વ્યાપકાનંદ સ્વામીએ કોનો જીવ લઈ ઘોડીને જીવતી કરી ?
(૧) માખી **(૨) મચ્છર** (૩) પતંગિયું — ૨. ૨

૩. જન્મમરણના ચક્રમાં જીવ ક્યો સર્વોત્તમ દેહ ધારણ કરે છે ?
(૧) પશુનો (૨) વૃક્ષનો **(૩) મનુષ્યનો** — ૩. ૩

૪. રામાનંદ સ્વામીએ નીલકંઠવર્ણીને દીક્ષા ક્યાં આપી ?
(૧) જેતલપુર (૨) લોયા **(૩) પિપલાણા** — ૪. ૩

૫. ધર્મદેવ ઘનશ્યામને નિત્ય શું શીખવતા ?
(૧) માળા **(૨) હિંદુ શાસ્ત્ર** (૩) તરણ કલા — ૫. ૨

૬. મૂળજી ભગતે ગામના વૃધ્ધોને શું કરતા જોયાં ?
(૧) ગામના વૃધ્ધો ગામગપાટા કરતા હતા, કોઈપણ ભગવાનનું નામ લેતું ન હતું. — ૬. ૧
(૨) સર્વે વૃધ્ધો ભગવાનનું નામ સ્મરણ કરતા હતા.
(૩) સર્વે વૃધ્ધો પોતાના પૌત્રને ભગવાનની વાતો કરતા હતા.

૭. એકાદશી કેટલી રીતે કરી શકાય છે ?
(૧) ૧ (૨) ૨ **(૩) ૩** — ૭. ૩

૮. ઘનશ્યામ નાનપણમાં ક્યાં રહેતા હતા ?
(૧) છપૈયા (૨) અટલાદરા (૩) જેતલપુર — ૮. ૧

૯. ડુંગળી - લસણ અને હિંદ આપણે શા માટે ન ખવાય ?
(૧) રોગનું કારણ છે. **(૨) તે ખોરાક તામસી છે.** — ૯. ૨
(૩) તે આપણને મૃત્યુ આપે છે.

૧૦. હિમરાજ શાહ ક્યા પ્રસંગ દ્વારા સૌ પ્રથમવાર સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના સંપર્કમાં આવ્યા ?
(૧) ગોપાળાનંદ સ્વામીએ માંગેલ ધર્માદા દ્વારા — ૧૦. ૨
(૨) ગોપાળાનંદ સ્વામીની નાડી તપાસતા
(૩) ગોપાળાનંદ સ્વામીની કથાવાર્તા દ્વારા

૧૧. પુનર્જન્મ પર સંશોધન કરનાર સંશોધનકાર કોણ છે ?
(૧) આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈન **(૨) ઈઆન સ્ટીવનસન** (૩) કોપરનીક્સ — ૧૧. ૨

૧૨. પ્રમુખસ્વામી મહારાજની કેટલા વર્ષની ઉંમરે સંસ્થાના પ્રમુખપદે વરણી કરવામાં આવી ?
(૧) ૧૮ (૨) ૧૯ **(૩) ૨૮** — ૧૨. ૩

૧૩. ભગવાનને પંચતત્વ સહિત પૂજવા એટલે શું ?

(૧) આરતી (૨) પૂજા (૩) દંડવત્ **૧૩.** | ૧ |

૧૪. શ્રીજી મહારાજે ફૂલદોલનો ઉત્સવ કયા સ્થળે ઊજવ્યો હતો ?

(૧) પંચાળા (૨) સારંગપુર (૩) વડતાલ **૧૪.** | ૧ |

૧૫. શ્રીજી મહારાજને તેમના ભક્તોએ ચાર લક્ષણથી ઓળખ્યા છે. નીચેનું કયું લક્ષણ તેમાનું નથી ?

(૧) દિવ્ય સ્વરૂપ (૨) સર્વોપરી **(3) વિષ્ણુના અવતાર** **૧૫.** | 3 |

૧૬. યોગીજી મહારાજનો જન્મ ક્યાં થયો હતો ?

(૧) ધારીમાં (૨) મહેળાવમાં (૩) ચાણસદમાં **૧૬.** | ૧ |

૧૭. વર્તમાન ધરાવ્યા બાદ, ગળામાં શું ધારણ કરવામાં આવે છે ?

(૧) ફૂલહાર (૨) માળા **(3) બે સેરની કંઠી** **૧૭.** | 3 |

૧૮. બાળસભામાં શું ન કરવું જોઈએ ?

(૧) સભામાં ભાગ લેવો **(૨) અન્ય બાળકને હેરાન કરવા** (૩) ધ્યાન આપવું **૧૮.** | ૨ |

૧૯. વાઘાખાચરની સર્વે ઉપાધિ ટળી ગઈ. તેમના ભૂંડા સ્વપ્ના અને દુર્ગુણો ટળી ગયા. જ્યારે તેમને....

(૧) નિરાવરણ સ્થિતિ થઈ (૨) અંતરમાં શાંતિ થઈ (૩) બંને **૧૯.** | ૧ |

૨૦. કોણે શ્રીજી મહારાજને પૂછ્યું કે ‘મહારાજ તમે ડાબી બાજુથી જમણી તરફ શા માટે જોયું ?’

(૧) દાદાખાચરે (૨) ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ **(3) મુક્તાનંદ સ્વામીએ** **૨૦.** | 3 |

૨૧. ગાદી સોંપવાના પ્રસંગને શું કહેવામાં આવે છે ?

(૧) મંગલાચરણ (૨) પાટોત્સવ **(3) પટ્ટાભિષેક** **૨૧.** | 3 |

૨૨. ‘આ અમારે રહેવાનું અક્ષરધામ છે.’ આ વાક્ય શ્રીજી મહારાજે કોને ઉદ્દેશીને કહ્યું ?

(૧) ગોપાળાનંદ સ્વામી **(૨) ગુણાતીતાનંદ સ્વામી** (૩) પોતાને **૨૨.** | ૨ |

૨૩. પ્રગટ સત્પુરુષ શું છે ?

(૧) સદ્‌ગુરુ (૨) સંત **(3) મોક્ષનું દ્વાર** **૨૩.** | 3 |

૨૪. જ્યારે શ્રીજી મહારાજ શોભારામના દ્વારે આવ્યા ત્યારે શોભારામે શું કર્યું ?

(૧) માફી માંગી (૨) પસ્તાવો કર્યો **(3) કાઢી મૂક્યા** **૨૪.** | 3 |

૨૫. જ્યારે માતાએ ઠાકોરજીને દૂધ ધરાવ્યા વિના મૂળજીને આપવાની ના પાડી ત્યારે મૂળજીએ માતાને શું કહ્યું ?

(૧) માતા, હું પ્રતિક્ષા કરીશ. **૨૫.** | 3 |

(૨) માતા, ભગવાન દરેક જીવમાં રહ્યા છે એટલે ધરાવીએ નહીં તો ચાલે.

(3) માતા, ભગવાન મારામાં રહ્યા છે, જ્યારે હું દૂધ પીવુ છું ત્યારે ભગવાન જ દૂધ પીવે છે.

૨૬. વાઘાખાચર જુનાગઢ હતા ત્યારે ભગતજી મહારાજે તેમને શું વાત કરી ?

(૧) શ્રીજી મહારાજ સર્વોપરી છે **(૨) ગુણાતીતાનંદ સ્વામી મૂળ અક્ષર છે** **૨૬.** | ૨ |

(૩) પોતે મોટા સેવક છે.

૨૭. કોણે સહજાનંદ સ્વામીને પોતાના ઉત્તરાધિકારી દર્શાવ્યા ?

(૧) મુક્તાનંદ સ્વામીએ (૨) બ્રહ્માનંદ સ્વામીએ **(3) રામાનંદ સ્વામીએ** **૨૭.** | 3 |

૨૮. પર્વતભાઈને પોતાની સમક્ષ કેટલા અવતારોના દર્શન થયા ?

(૧) ૨૨ (૨) ૨૩ **(3) ૨૪** **૨૮.** | ૧ |

૨૯. અક્ષરધામમાં જવાની બે પાંખો છે આજ્ઞા અને ઉપાસના. આજ્ઞા એટલે શું ?

(૧) ભક્તિનો પ્રકાર (૨) અન્યને આદેશ આપવો **(૩) મુખ્ય આધ્યાત્મિક આદેશ** **૨૯.** | 3 |

૩૦. આરતીની રચના કયા સ્થળે કરવામાં આવી ?

(૧) જેતપુર (૨) પિપલાણા **(૩) કાલવાણી** **૩૦.** | 3 |

૩૧. માનસી પૂજા કરવાથી....

(૧) ભગવાન પ્રસન્ન થાય છે (૨) આપણને આનંદનો અનુભવ થાય છે **૩૧.** | 3 |

(૩) બંને વિકલ્પો

૩૨. ફરાળ ઉપરાંત અગિયારસના દિવસે શું કરવું ?

(૧) ભજન (૨) ટીવી-સિનેમા જોવા (૩) એકપણ વિકલપ નહી **૩૨.** | ૧ |

૩૩. શિક્ષાપત્રીમાં કેટલા શ્લોક છે ?

(૧) ૨૧૨ (૨) ૨૧૬ (૩) ૨૬૨ **૩૩.** | ૧ |

૩૪. વડતાલથી નીકળ્યા બાદ, શાસ્ત્રીજી મહારાજે સર્વ પ્રથમ કયું મંદિર કર્યું ?

(૧) વઢવાણનું (૨) સુરતનું **(૩) બોચાસણનું** **૩૪.** | 3 |

૩૫. દશરથ રાજાએ કોને તીર માર્યું ?

(૧) પંખીને **(૨) શ્રવણને** (૩) શ્રવણના માતા-પિતાને **૩૫.** | ૨ |

૩૬. શ્રીજી મહારાજે કેટલા મંદિરો બાંધ્યા ?

(૧) ૧ (૨) ૪ **(૩) ૬** **૩૬.** | 3 |

૩૭. આરતીની રચના ક્યાં કરવામાં આવી ?

(૧) જેતલપુરમાં (૨) પિપલાણામાં **(૩) કાલવાણીમાં** **૩૭.** | 3 |

૩૮. પુનર્જન્મ એટલે .... (પુનર્જન્મનો અર્થ ....)

(૧) પુનર્જન્મ (૨) મરણ (૩) મોક્ષ **૩૮.** | ૧ |

૩૯. રામપ્રતાપભાઈને ઘનશ્યામના એક સાથે કેટલા મંદિરોમાં દર્શન થયા ?

(૧) ૩ (૨) ૬ (૩) ૨ **૩૯.** | ૧ |

૪૦. શ્રીજી મહારાજનું રહેવાનું ધામ કોણ છે ?

(૧) મુક્તાનંદ સ્વામી (૨) યોગીજી મહારાજ **(૩) ગુણાતીતાનંદ સ્વામી** **૪૦.** | 3 |

૪૧. ભગવત્‌સિંહ સ્વામીબાપાને ક્યાં મળ્યા ?

(૧) સારંગપુરમાં (૨) ભાલકાતીર્થમાં **(૩) ગઢડામાં** **૪૧.** | 3 |

૪૨. ઘનશ્યામના મોટાભાઈનું નામ શું હતું ?

(૧) ધર્મદેવ (૨) ઈચ્છારામ **(૩) રામપ્રતાપભાઈ** **૪૨.** | 3 |

૪૩. લાડુદાનજીને કયું બિરુદ મળ્યું હતું ?

(૧) મહા બાણાવળી (૨) મહાવીર **(૩) મહાકવીશ્વર** **૪૩.** | 3 |

૪૪. 'ગુણાતીતાનંદ મૂળ અક્ષર' એ વાતનો ઉદ્‌ઘોષ કોણે કર્યો ?

(૧) કાનોજીએ **(૨) ભગતજી મહારાજે** (૩) વાઘા ખાચરે **૪૪.** | ૨ |

૪૫. મુક્તાનંદ સ્વામીએ આરતી ક્યારે બનાવી હતી ?

(૧) કારતક સુદ-૧૧ (૨) કારતક વદ-૧૧ **(૩) કારતક સુદ-૧૦** **૪૫.** | 3 |

૪૬. કોને સેવક વિના ફાવ્યું નહિ ?

(૧) વાઘાખાચરને (૨) દામા શેઠને (૩) બંને વિકલ્પ **૪૬.** | ૧ |

૪૭. શિક્ષાપત્રીમાં કુલ કેટલા શ્લોકો છે ?

(૧) ૨૧૨ (૨) ૨૧૬ (૩) ૨૬૨ **૪૭.** | ૧ |

૪૮. જોબનપગીને કેટલા સ્વરૂપે શ્રીજી મહારાજ દેખાયા ?

(૧) ૫૦૦ (૨) ૧૦૮ **(3) અનેક** **૪૮.** | 3 |

૪૯. હિમરાજ શાહના કારજમાં આવવા કોણે ના પાડી ?

(૧) પુત્રીએ (૨) શ્રીજી મહારાજે **(3) જ્ઞાતિજનોએ** **૪૯.** | 3 |

૫૦. ઘનશ્યામ કેટલા વર્ષની ઉંમરે તમામ શાસ્ત્રોમાં પારંગત થઈ ગયા હતા ?

(૧) ૭ (૨) ૯ (૩) ૧૧ **૫૦.** | ૧ |

પ્ર.૨ નીચેના વાક્યો ખરાં (✓) છે કે ખોટાં (✗)તેની નિશાની સામેના ખાનામાં કરો. **[૨૦]**

૧. વેદોમાં આત્મા - પરમાત્માનું જ્ઞાન હોતું નથી. **૧.** | ✗ |

૨. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી બાળમંડળના વિકાસની ઈચ્છા રાખતા હતા. **૨.** | ✗ |

૩. લાડુદાનજીની એક ઈચ્છા એ હતી કે શ્રીમદ્ ભાગવત કાળા કપડામાં વીંટેલું હોય. **૩.** | ✓ |

૪. બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાની દેશ-વિદેશની પ્રવૃત્તિઓ, શાળા-છાત્રાલયોના બાંધકામ - સારસંભાળ તેમજ સંચાલન અને શિષ્યવૃત્તિ દ્વારા શૈક્ષણિક સેવા કરવામાં આવે છે. **૪.** | ✓ |

૫. ૧૨ ફેબ્રુઆરી, ૧૮૨૬ ના દિવસે શિક્ષાપત્રીનું લેખનકાર્ય પૂર્ણ થયું હતું. **૫.** | ✓ |

૬. ગોપાળાનંદ સ્વામી કહે છે કે સમગ્ર બ્રહ્માંડમાં શ્રીજી મહારાજની ઈચ્છા વિના સૂકુ પાંદડુ હલવા સમર્થ છે. **૬.** | ✗ |

૭. જો આપણે ભગવાનને દાન કરીએ તો આપણા પૈસા અપવિત્ર થાય છે. **૭.** | ✗ |

૮. શ્રીજી મહારાજ મધરાત્રે તેમના સ્વપ્નમાંથી જાગ્યા અને મુક્તાનંદ સ્વામીને તે સ્વપ્નની જાણ કરી. **૮.** | ✓ |

૯. યોગીજી મહારાજને વિનુભાઈએ રોક્યા ત્યાં સુધીમાં યોગીજી મહારાજે ઘનશ્યામ ભગતને 3 દંડવત્ કરી દીધા હતા. **૯.** | ✓ |

૧૦. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી જે અક્ષરબ્રહ્મ અથવા બ્રહ્મ છે. તેમનો જન્મ ૧૭ ઓક્ટોબર, ૧૭૮૫ (વિક્રમ સંવત ૧૮૪૧, આસો સુદ પુનમ) અમદાવાદ, જામનગર જીલ્લામાં થયો હતો. **૧૦.** | ✗ |

૧૧. અહિંસા એ હિંદુ ધર્મના ઘણા બધા સિધ્ધાંતોમાંનો એક સિધ્ધાંથ છે. **૧૧.** | ✓ |

૧૨. અભેસિંહે મહારાજને પોતાનું માથું કાપવા માટે તલવાર આપી. **૧૨.** | ✗ |

૧૩. શાસ્ત્રીજી મહારાજે પ્રમુખસ્વામી મહારાજને સાધુ તરીકેની દીક્ષા આપી. **૧૩.** | ✓ |

૧૪. દયાનંદ સ્વામીએ મરેલી ઘોડી જીવતી કરી. **૧૪.** | ✗ |

૧૫. ગૃહત્યાગ કર્યા બાદ ઘનશ્યામ સહજાનંદ સ્વામી તરીકે ઓળખાયા. **૧૫.** ✗

૧૬. સારંગપુર મંદિર શાસ્ત્રીજી મહારાજ દ્વારા નિર્માણ થયું હતું. **૧૬.** ✓

૧૭. ભગતજી મહારાજ શાસ્ત્રીજી મહારાજના ગુરુ બન્યા કારણકે ભગતજી મહારાજે શાસ્ત્રીજી મહારાજને સ્વામી અને નારાયણ, અક્ષર અને પુરુષોત્તમની ઉપાસના સમજાવી. **૧૭.** ✓

૧૮. શ્રીજી મહારાજે ક્યારેય પણ અનંત બ્રહ્માંડના જીવોની મુક્તિ માટે એક સાથે મનુષ્ય દેહ ધાર્યો નથી. **૧૮.** ✗

૧૯. કુસંગરૂપી ઝેર પોતાની અસર તરત જ દર્શાવે છે. **૧૯.** ✓

૨૦. પૂજામાં આપણે દક્ષિણ દિશા તરફ મુખ રાખીને બેસીએ છીએ. **૨૦.** ✗

પ્ર.3 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ૧ કે ૨ વાક્યમાં જવાબ લખો. [૨૦]

૧. સત્સંગીનાં પાયાનાં પાંચ વર્તમાન કયા છે ?

જ. **દારૂ ન પીવો, માંસાહાર ન કરવો, ચોરી ન કરવી, વ્યભિચાર ન કરવો, વટલવું - વટલાવવું નહીં, અયોગ્ય આહાર-વિહાર ન કરવો.**

૨. ઘનશ્યામ માછીમાર પર શા માટે ગુસ્સે થયા ?

જ. **મીન સરોવર માંથી માછલીઓ પકડતા માછીમારને જોઈને ઘનશ્યામ મહારાજ ગુસ્સે થયા.**

૩. જયનાદ ક્રમમાં લખો.

જ. **શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાનની જય, અક્ષરપુરુષોત્તમ મહારાજની જય,**
ગુણાતીતાનંદ સ્વામી મહારાજની જય, ભગતજી મહારાજની જય,
શાસ્ત્રીજી મહારાજની જય, યોગીજી મહારાજની જય,
પ્રમુખસ્વામી મહારાજની જય, મહંતસ્વામી મહારાજની જય.

૪. ‘સ્વામીબાપાની ઓળખાણ’ પાઠના સિધ્ધાંત પ્રમાણએ : એક પ્રસંગ દ્વારા સ્વામીબાપાએ પોતાની ઓળખાણ કઈ રીતે આપી ?

જ. **સ્વામીબાપાએ ઓળખાણ આપતા કહ્યું બ્રહ્મ, અક્ષર, મહારાજને રહેવાનું ધામ, મોક્ષનું દ્વાર અને મહારાજનો દાસ છું.**

૫. સહજાનંદ સ્વામીએ પહેલું વરદાન ક્યું માંગ્યું ?

જ. **જો કોઈ ભક્તને એક વીંછી કરડવાનું દુઃખ થવાનું હોય, તો એ દુઃખ એને ન થતાં, મને રૂંવાડે રૂંવાડે કરોડ વીંછી જેટલું થાય.**

પ્ર.૪ મુખપાઠ પંક્તિ પૂર્ણ કરો. **[૧૦]**

૧. ૐ સહનાવવતુ .... શાંતિઃ શાંતિઃ

જ. ૐ સહનાવવતુ, સહ નૌ ભુનક્તુ, સહ વીર્યં કરવાવહૈ ।
તેજસ્વિ નાવધીતમસ્તુ, મા વિદ્વિષાવહૈ ॥
ૐ શાંતિઃ શાંતિઃ શાંતિઃ ॥

૨. સેવા તો પોતાની .... અવગુણ લેવો.

જ. સેવા તો પોતાની શ્રધ્ધા પ્રમાણે થાય તે કરવી, પણ અસેવા તો ન જ કરવી. તે અસેવા તે શું ? જે અવગુણ લેવો.

૩. સત્ય, હિત ને પ્રિય .... વચન કહેવું નહીં.

જ. સત્ય, હિત ને પ્રિય એવું વચન બોલવું, ને ઉપેક્ષારહિત બોલવું, પણ આગ્રહથી વચન કહેવું નહીં.

૪. નારાયણ સુખદાતા....................... કોટિ ગયા કાશી.

જ. નારાયણ સુખદાતા, દ્વિજકુળ તનુ ધારી (૨)
પામર પતિત ઉધ્ધાર્યા (૨) અગણિત નરનારી... જય.
નિત્ય નિત્ય નૌતમ લીલા, કરતા અવિનાશી (૨)
અડસઠ તીરથ ચરણે (૨) કોટિ ગયા કાશી... જય.

૫. રોજ સવારે પૂજામાં કરવાની પ્રાર્થના.

જ. હે મહારાજ, હે સ્વામી ! હે મહંતસ્વામી મહારાજ ! હું હંમેશાં આપની આજ્ઞા પાળું, ખરાબ કાર્ય ન કરું, આપને રાજી કરી શકું તેવાં બળ-બુધ્ધિ આપજો. કુસંગ થકી રક્ષા કરજો અને સારાનો સંગ આપજો. માતા-પિતાની સેવા કરું અને અભ્યાસ બરાબર કરું અને આપનો આદર્શ ભક્ત બનું એવી શક્તિ આપજો.

પ્ર.૫ નીચેના કોઈપણ એક વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૦ થી ૧૨ લીટીમાં) **[૧૦]**

૧. ગુણાતીતમાં પ્રગટ **(પાઠ નં. ૧૨)**

૨. સ્વામિબાપાની ઓળખાણ **(પાઠ નં. ૧૯)**

૩. બે અજોડ વરદાન **(પાઠ નં. ૬)**

(જવાબ માટે યોગ્ય પ્રકરણોનો સંદર્ભ લો.)